

«Οι φιλελεύθεροι θεσμοί του Αγώνος της Ελ. Επανάστασεως»

/ [Ενορίες](#)

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς και στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...», την Δευτέρα 7 Δεκεμβρίου, πραγματοποιήθηκε η πρώτη διαδικτυακή παρουσίαση του Τόμου των Πρακτικών του Ζ΄ Διεθνούς Συνεδρίου της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, με θέμα: «Οι φιλελεύθεροι θεσμοί του Αγώνος της Ελληνικής Επανάστασεως», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΙ».

Στην παρουσίαση συμμετείχαν ο κ. Κωνσταντίνος Χολέβας, Πολιτικός Επιστήμων, ο Δρ. Δημήτριος Καραμπερόπουλος, Πρόεδρος της Επιστημονικής Εταιρείας Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα και η κα Ελένη Παλιούρα, Δικηγόρος, υποψήφια Διδάκτωρ του Εκκλησιαστικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Ο κ. Χολέβας, προλογίζοντας την παρουσίαση, σημείωσε πως η Εκκλησία της Ελλάδος είναι ίσως ο πρώτος θεσμός που ξεκίνησε από το 2012 να οργανώνεται, ενόψει των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση, που συμπληρώνονται το 2021.

Η Ειδική Συνοδική Επιτροπή Πολιτιστικής Ταυτότητας, με πρόεδρο τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιο, ξεκίνησε την υλοποίηση των 10 συνεδρίων.

Και ο στόχος είναι, το 2021, να μπορεί κανείς να έχει στα χέρια του, 10 καλαίσθητους τόμους, με ποικίλη θεματολογία και με την συμμετοχή επιστημόνων διαφόρων κλάδων.

Η κυρία Παλιούρα τόνισε πως η Ελληνική Επανάσταση είναι ένα πολύ σημαντικό γεγονός, για το οποίο όλοι οι Έλληνες πολίτες πρέπει να έχουμε γνώση και να αντιλαμβανόμαστε τη σημασία του, η οποία παραμένει ζωντανή μέχρι σήμερα.

«Διαβάζοντας κανείς τον τόμο, αντιλαμβάνεται αυτήν την σημασία και πόσο έχει επηρεάσει ο αγώνας για την σύσταση και την συγκρότηση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, τον σημερινό ελληνικό νομικό πολιτισμό

Ο τίτλος του τόμου, παραπέμπει στα ανθρώπινα δικαιώματα και στην ιδεολογία που αναπτύχθηκε κατά την διάρκεια του αγώνα και διαπιστώθηκε στα συνταγματικά κείμενα, τα οποία είναι ιδιαίτερα φιλελεύθερα και κατοχυρώνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, με τρόπο παρόμοιο με τον σημερινό.

Και βλέπουμε και τον υπόδουλο λαό, ο οποίος αγωνίζεται για την ελευθερία του, να καθορίζει και να αυτοκαθορίζεται μέσα από όλη αυτήν την διαδικασία και να αρχίσει να πατάει στα πόδια του.

Αναφέρθηκε στην συνέχεια, στο Σύνταγμα της Τροιζήνας, που υπήρξε το πρώτο Σύνταγμα στην ελληνική συνταγματική ιστορία. Το κείμενο αυτό διαπνέονταν από φιλελεύθερες ιδέες, στην προβληματική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Και παρόλο που εφαρμόστηκε ελάχιστα, διατηρεί την σημασία του, γιατί έχει επηρεάσει όλα τα υπόλοιπα συντάγματα.

Η ελευθερία και η ισότητα, συνέχισε, ήταν ανθρώπινα δικαιώματα, τα οποία έτυχαν ιδιαίτερης προσοχής στα επαναστατικά συντάγματα, ενώ ασφαλίζεται με πρωτοποριακό τρόπο το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Τα συντάγματα υιοθέτησαν την δημοκρατική αρχή, την αβασίλευτη μορφή του

πολιτεύματος, τον πολιτικό φιλελευθερισμό και τις εγγυήσεις του κράτους δικαίου, την αρχή της διάκρισης των εξουσιών και τη νομική υπεροχή του συντάγματος.

Ο φιλελεύθερος χαρακτήρας των επαναστατικών συνταγμάτων είναι απόρροια της κατοχύρωσης βασικών ατομικών δικαιωμάτων, η οποία κατοχύρωση είναι σχεδόν πλήρης, στο Σύνταγμα της Τροιζήνας».

Βασικός στόχος της Επανάστασης, σημείωσε η κα Παλιούρα, ήταν φυσικά η ελευθερία, όμως δεν ήταν δυνατόν αυτή η ελευθερία να ισοδυναμεί μόνο με την απομάκρυνση και την απαλλαγή από τον οθωμανικό ζυγό, αλλά και με μια διοικητική αναδιαμόρφωση του ελεύθερου Ελληνικού κράτους.

Η επίκληση στην Αγία Τριάδα, στην προμετωπίδα των συνταγματικών κειμένων του ελληνικού κράτους, είναι μία ζωντανή παράδοση που μας θυμίζει ότι η πολιτική μας ελευθερία οφείλεται στον ξεσηκωμό των Ελλήνων χριστιανών του 1821.

Κρίσιμα σημεία των συνταγμάτων της εθνεγερσίας, ήταν η θρησκευτική ελευθερία, η επικρατούσα θρησκεία και η πίστη στον Χριστό, ως στοιχεία της ταυτότητας των Ελλήνων.

Ο όρος επικρατούσα θρησκεία, περιλαμβάνει κατά την επανάσταση, χαρακτήρα ουσιαστικό, αφού λειτουργεί ως δικλείδα ασφαλείας της θρησκευτικής και εθνικής συνείδησης των Ελλήνων.

Η σύνδεση του αγώνα με την Ορθοδοξία και την δράση της Εκκλησίας και του κλήρου είναι εξαιρετικά έντονη, όπως φαίνεται χαρακτηριστικά μέσω της συσχέτισης της ιδιότητας του χριστιανού, με αυτήν του πολίτη.

Κατά την διάρκεια της τουρκοκρατίας, η Εκκλησία συντήρησε, μέσω της γλώσσας και της λατρείας, την εθνική συνείδηση ζωντανή, με τους υπόδουλους Έλληνες να μάχονται υπέρ πίστεως και πατρίδος.

Η Ορθοδοξία, κατά την διάρκεια της Επανάστασης, δεν έγινε κατανοητή ως εξουσία που ασκούσε ο κλήρος στον λαό, αλλά ως πνευματική δύναμη που τον ενέπνεε.

Από την πλευρά του, ο κ. Καραμπερόπουλος αναφέρθηκε στο πρώτο σύνταγμα του ελληνικού και βαλκανικού χώρου, που ήταν το Σύνταγμα του Ρήγα Βελεστινλή.

Ο Ρήγας δεν ήταν πολιτειολόγος ή συνταγματολόγος. Είχε την φρόνηση, αφού ξεσήκωσε τον λαό με τα πρώτα του έργα, να σκεφθεί πως θα κυβερνηθεί ο τόπος, όταν θα αποκτούσε την ελευθερία του. Είχε την γνώση της δημοκρατίας των

αρχαίων Αθηνών, της δημοκρατικής λειτουργίας των ελληνικών κοινοτήτων και επιπλέον, της δημοκρατικής μεταβολής στην Γαλλία και της αποτίναξης της απολυταρχίας.

Κι έτσι, συνέχισε ο κ. Καραμπερόπουλος, ο Ρήγας σκέφθηκε ότι θα πρέπει δημοκρατικά να λειτουργήσει το κράτος που θα ελευθερώνονταν, στον ελληνικό και βαλκανικό χώρο.

Δεν μιλούσε για στενό ελληνικό κρατίδιο, αλλά για κάτι ευρύτερο, γιατί ήθελε να διατηρήσει την ενότητα του Βαλκανικού χώρου.

Πήρε το γαλλικό σύνταγμα, αλλά το μεταμόρφωσε για όλους τους λαούς των Βαλκανίων και είναι πολυθρησκευτικό, πολυγλωσσικό, πολυεθνικό.

Εάν διαβάσουμε την Επαναστατική Προκήρυξη, σημείωσε ο ομιλητής, θα δούμε ότι στην αρχή διεκτραγωδεί την οικτρή κατάσταση των σκλαβωμένων και υποστηρίζει το δίκαιο της επαναστάσεως.

Στη συνέχεια ο Ρήγας αναφέρεται στα φυσικά δίκαια, όπως την ελευθερία και την ισότητα, τα αναλύει και τονίζει ότι είναι από τον Θεό δοσμένα. Δεν ακολουθεί δηλαδή την υλιστική αντίληψη των Γάλλων διαφωτιστών.

Κάνει τη σύνθεση παίρνοντας στοιχεία και από τον γαλλικό διαφωτισμό και από την ορθόδοξη παράδοση.

Μιλώντας για την παιδεία, ο Ρήγας σημειώνει ότι το κράτος πρέπει να μορφώνει, να εκπαιδεύει και για πρώτη φορά έχουμε σε σύνταγμα, την υποχρεωτική εκπαίδευση και των κοριτσιών, γιατί ήξερε την παιδευτική σημασία της μητέρας στην διάπλαση του ανθρώπου.

Ο Ρήγας έτσι, κάνει τη σύνδεση της αρχαίας Ελληνικής και της Ορθόδοξης παράδοσης. Και είναι παράδειγμα για τους Έλληνες, να μην εθελοτυφλούν, αλλά να παίρνουν ότι ωραίο βρίσκουν, να το επεξεργάζονται και να το αφομοιώνουν.

Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε χωρίς την συμμετοχή ακροατηρίου και μεταδόθηκε ζωντανά από το διαδίκτυο, μέσα από το κανάλι του «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...» στο youtube.

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς